

Sammendrag:

Benchmarking European Sustainable Transport

Dokumentasjon av prosjektene BOB og BEST samt TØIs delakelse

Innledning

Benchmarking er en strukturert læringsprosess som har potensial til å heve kvaliteten, effektiviteten og bærekraften i samferdselssektoren. Både private transport-selskaper og offentlig kommunikasjon kan ha nytte av den systematiske tilnærmingen benchmarking er, som et redskap til å forbedre seg på en rekke ulike områder.

TØI har deltatt i forskerkonsortiene bak EU-prosjektene Benchmarking European Sustainable Transport (BEST) og Benchmarking Of Benchmarking (BOB). BEST har vært organisert som et tematisk nettverk, og har arrangert i alt 6 konferanser for å spre kunnskap og utveksle erfaringer med benchmarking blant samferdselsmyndigheter i Europa.

Søsterprosjektet BOB har testet ut anbefalingene fra BEST gjennom tre benchmarkingpiloter og evaluert i hvilken grad benchmarking kan bidra til effektiv måloppnåelse i den europeiske samferdselssektoren. Pilotene har omfattet områdene jernbanekontrakter, trafiksikkerhet for yrkessjåfører og tilbringertjenester til flyplasser.

Denne sammendragsrapporten beskriver viktige konklusjoner fra disse prosjektene og dokumenterer prosessene og TØIs deltakelse.

BEST

Formålet med det tematiske nettverket BEST var å promotere anvendelsen av benchmarking i den europeiske transportsektoren. Med *tematisk nettverk* menes ikke et forskningsprosjekt i tradisjonell forstand, men et forum for utveksling av erfaringer og kunnskaper. Derfor har BEST vært konsentrert rundt en serie med konferanser der europeiske politikutformere har vært samlet i et nettverk sammen med fag- og bransjeeksperter. Hver konferanse har tatt opp forskjellige temaer knyttet til benchmarking:

1. Kunnskapsstatus for benchmarking generelt (oktober 2000)
2. Kunnskapsstatus for benchmarking i transportsektoren (januar 2001)

3. Indikatorer og benchmarking (juni 2001)
4. Praktisk anvendelse av benchmarkingmetoder (oktober 2001)
5. Benchmarking av *policymaking* i samferdselssektoren (juni 2002)
6. Siste konferanse – sammenfatning av resultater (mars 2003)

Konferansene har presentert gode eksempler på hvordan benchmarking kan brukes i samferdselssektoren og oppmuntret deltakerne til aktiv deltakelse med den hensikt å skape enighet "på europeisk nivå" om de viktigste forutsetningene for vellykket benchmarking og om nytten av benchmarking mer generelt. Med bakgrunn i presentasjoner og aktiviteter på BEST-konferansene har prosjektet utarbeidet anbefalinger til EU-kommisjonen om hvordan benchmarking kan være til nytte for kommisjonen, medlemslandene og kandidatlandene i deres arbeid med å utvikle bærekraftig og konkurransedyktig samferdsel.

BOB

BOB kan beskrives som "forskningsdelen" av EU-kommisjonens benchmarkingpakke BOB og BEST.

BOB har testet ut den praktiske gjennomførbarheten av europeisk benchmarking og evaluert i hvilken grad benchmarking kan bidra til effektiv måloppnåelse i den europeiske samferdselssektoren. Prosjektet har gjennomført benchmarking på europeisk nivå på tre ulike områder: Jernbanekontrakter, trafiksikkerhet for yrkessjåfører og tilbringertjenester til flyplasser.

BOB har fungert slik at prosjektgruppen har vært tilretteleggere, veiledere og overvåkere av benchmarkingprosessene. Selve benchmarkingen er blitt gjennomført av deltakere, som har vært representanter for operatører og myndigheter.

De mest fremtredende erfaringene fra de tre pilotundersøkelsene er at prosessene har vært tunge å dra i gang, at sammenliknbare data over landegrensene er en mangelvare, og at en god benchmarkingprosess trenger mer enn 1–1½ år på å materialisere forbedringer hos deltakerne.

